

ODPADOVÉ FÓRUM

WASTE MANAGEMENT FORUM
Odborný měsíčník pro průmyslovou a komunální ekologii

2

únor 2020
ročník 21

100 Kč

TÉMA MĚSÍCE

Ekodesign

**Udržitelná
spotřeba a výroba**

Zpětný odběr

Environmentální dumping na vzestupu

| Ing. Petr Číhal, kolektivní systém EKOLAMP

Drtivá většina zahraničních e-shopů nabízejících zboží evropským i českým zákazníkům má v nabídce výrobky porušující zákony na ochranu životního prostředí. Zahraniční e-shopy napříč Evropou ignorují zákonné předpisy na ochranu životního prostředí, zejména potom předpisy o nakládání s elektroodpadem. Odhalila studie Evropské asociace výrobců světelné techniky EucoLight. O výsledcích studie diskutovali zástupci orgánů EU a představitelé evropských zemí na konferenci pořádané EucoLightem v Bruselu 6. listopadu 2019.

Asociace sdružující výrobce osvětlovací techniky – EucoLight – analyzovala více než 3 000 elektrozařízení dostupných prostřednictvím zahraničních e-shopů v 10 zemích EU. Pod pojmem „zahraniční e-shop“ se rozumí firma, která není usazená (nemá přímé zastoupení) v zemi, do které přes internet prodává své výrobky. Často se jedná o firmy ze zemí mimo EU (například z Číny, ale třeba i z USA). Výsledky studie ukázaly mimořádně vysokou úroveň porušování zákonných předpisů na ochranu životního prostředí.

„Jsme velmi znepokojeni vysokou mírou, s jakou se tyto zahraniční e-shopy vyhýbají svým povinnostem souvisejícím s ochranou životního prostředí, a to zejména ohledně sběru a recyklace elektroodpadu. S rychlým růstem tržeb zahraničních e-shopů dramaticky narůstá i objem tzv. „sirotčího elektroodpadu“, který může zapříčinit poškozování životního prostředí. S tím, jak rostou v EU oprávněné požadavky a předpisy na ochranu životního prostředí, tak stejně rostou snahy různých subjektů se těmto přísným a potřebným předpisům vyhnout. Ochrana životního prostředí je ale v zemích EU na prvním

místě a nedodržování platných environmentálních předpisů nesmí být tolerováno,“ řekl k alarmujícímu výsledku studie předseda EucoLightu Hervé Grimaud.

Zejména se jedná o nedodržování zákonného požadavku na zapojení se do systému sběru a recyklace elektroodpadu. Drtivá většina zahraničních e-shopů tyto předpisy zcela ignoruje. Podstatná část vysloužilých elektrozařízení má přitom charakter nebezpečného odpadu (obsahují např. rtuť, freony, či jiné zdraví či přírodě škodlivé látky). Sběr a recyklace elektroodpadu jsou tedy pro ochranu životního prostředí zcela klíčové. A to i proto, že vzhledem k zvyšující se životní úrovni v Evropě, je elektroodpad nejrychleji rostoucím typem odpadu v EU.

Porušování environmentálních předpisů bylo patrné v celé řadě kategorií produktů. Jako obzvláště problematická se ukázala menší elektrozařízení, která lze snadno a jednoduše zasílat poštou, jedná se například o světelné zdroje. U světelných zdrojů se nedostatky v dodržování předpisů týkaly přes 80 % testovaných výrobků nabízených zahraničními e-shopy.

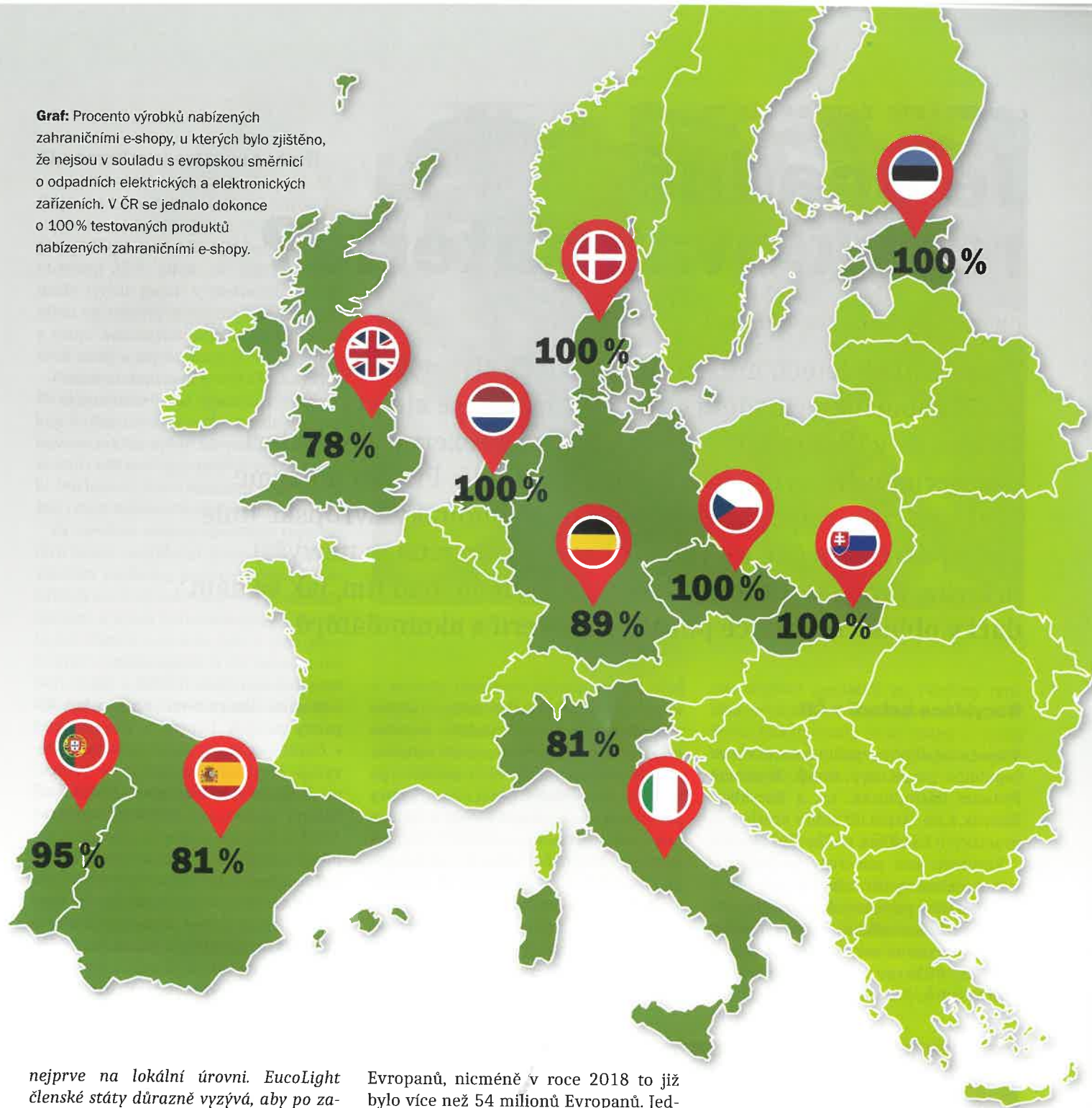
Vzhledem k tomu, že téma neplnění environmentálních povinností zahraničními e-shopy (v originále „online freeri-

ding“ nebo „freeriding online platforms“) se stává stále palčivější, byla 6. listopadu 2019 v Bruselu uspořádána konference na toto téma (Evasion of environmental, legal and financial producer obligations through online retail platforms). Výchoziskem konference byly výsledky výše popsané studie.

Konference se zúčastnila řada významných odborníků, kteří odprezentovali své názory na danou problematiku. Mezi přednášejícími byli zástupci příslušných orgánů EU (Directorate-General for Environment, Directorate-General for Communications, Networks), dále zástupci ministerstev životního prostředí členských zemí EU (např. Německa, Španělska a České republiky), ekologických neziskových organizací (Go Green), a dále zástupci různých oborových svazů a asociací. V neposlední řadě prezentovali svůj pohled na věc i zástupci firem Amazon a Ebay.

„Je pravděpodobné, že jednotlivé členské státy EU zvolí různá opatření, aby nedocházelo k obcházení environmentálních předpisů v oblasti elektroodpadu. Rozsah problému si vynucuje rychlou reakci. Na celoevropské úrovni by však nalezení vhodného řešení trvalo příliš dlouho. Proto je nyní třeba hledat rychlá řešení

Graf: Procento výrobků nabízených zahraničními e-shopy, u kterých bylo zjištěno, že nejsou v souladu s evropskou směrnicí o odpadních elektrických a elektronických zařízeních. V ČR se jednalo dokonce o 100 % testovaných produktů nabízených zahraničními e-shopy.

nejprve na lokální úrovni. EucoLight členské státy důrazně vyzývá, aby po zahraničních e-shopech požadovaly plnění závazků z pozice výrobce v případě, že výrobky jsou na území státu importovány jejich prostřednictvím,“ apeloval generální tajemník EucoLight Marc Guiraud.

Na konferenci byly také citovány výsledky studie OECD (Extended Producer Responsibility and the Impact of the online sales, 6th June 2018), která uvádí, že na evropský trh je ročně umístěno zahraničními e-shopy 460 000 tun elektrozařízení, aniž by byli výrobci či dovozci těchto zařízení zapojeni do systémů sběru a recyklace elektroodpadu. Dále zde byl prezentován výzkum, podle kterého si v roce 2017 nakoupilo nějaký výrobek přes čínský e-shop více než 38 milionů

Evropanů, nicméně v roce 2018 to již bylo více než 54 milionů Evropanů. Jedná se tedy o velmi strmý nárůst.

„V případě České republiky se zjistilo, že v podstatě 100 % testovaných výrobků, nabízených do ČR prostřednictvím zahraničních e-shopů, nedodrжуje zákonné environmentální povinnosti. To znamená, že nová elektrozařízení jsou prodávána bez toho, aniž by se jejich výrobci či dovozci jakýmkoliv způsobem zapojili do systému zpětného odběru vysloužilých elektrozařízení. Dále za tyto produkty není při prodeji často ani uhrazena daň z přidané hodnoty. A jelikož se jedná o výrobky, které jsou doručovány ze zahraničí přímo konečnému spotřebiteli, není v řadě případů ani testována bezpečnost těchto výrobků, obsah nebezpečných látek atd.

V zemích, jako je Francie, Anglie nebo Německo, je už více než 15 % všech prodávaných elektrozařízení dodáno spotřebitelům přes zahraniční e-shopy, aniž by bylo zajištěno, že výrobci nebo dovozci těchto produktů budou řádně zapojeni do sběru a recyklace těchto produktů. V České republice se zatím jedná 'pouze' o nižší jednotky procent, ale i zde bude nepochybně toto číslo růst. Česká republika je zatím s řešením tohoto problému pozadu“, shrnuje Zuzana Adamcová ze společnosti Ecolamp, jenž je členem evropské asociace EucoLight. □